

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน แต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเปรียบเทียบหลักการ แนวคิด รูปแบบในการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาและการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษาทั้งในและต่างประเทศ

ผู้วิจัยใช้การวิจัยเอกสาร โดยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การเลือกประเทศที่ศึกษา

ผู้วิจัยศึกษาประเทศไทย และเลือกประเทศที่เป็นตัวแทนทวีปต่าง ๆ โดยมีเกณฑ์ว่าต้องเป็นประเทศมีการกระจายอำนาจทางการศึกษา มีการจัดการศึกษาโดยเขตพื้นที่การศึกษา และมีลักษณะโดดเด่นทางด้านวัฒนธรรม เช่น เชื้อชาติ ภาษา ศาสนา เป็นต้น การวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาเอกสารของประเทศไทยและต่างประเทศจำนวน 4 ประเทศ คือ

ทวีปอเมริกาเหนือ	ประเทศสหรัฐอเมริกา
ทวีปยุโรป	ประเทศอังกฤษ
ทวีปออสเตรเลีย	ประเทศออสเตรเลีย
ทวีปเอเชีย	ประเทศญี่ปุ่น

2. เอกสารที่ศึกษา

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด รูปแบบในการจัดตั้งเขตพื้นที่การศึกษา โดยมีแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ คือ เอกสารที่เผยแพร่โดยหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบการบริหารและจัดการศึกษา ส่วนข้อมูลทุติยภูมิ ศึกษาจากวารสาร หนังสือ จดหมายข่าว เป็นต้น

2.1 เอกสารที่ศึกษาสำหรับประเทศไทย ศึกษาเอกสารของสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้ศึกษาความเป็นมาของแนวคิดเกี่ยวกับเขตพื้นที่การศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (องค์กรมมหาชน) รวมทั้งหมด 14 รายการ ดังนี้

- เอกสารของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ การศึกษาตัวแปรเพื่อกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา

- เอกสารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปี 2545 เอกสารประกอบการประชุมผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา

ประจำเดือนกรกฎาคม 2546 คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการเขต แนวทางการพัฒนาเขตพื้นที่ การศึกษาที่มีบริบทแตกต่างกัน ผลการดำเนินงานตามข้อเสนอการปฏิรูปราชการของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 175 เขต ปีงบประมาณ 2547 รายงานการติดตามการดำเนินงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 175 เขต ครั้งที่ 5/2547 รายงานการประเมินผลการจัดการศึกษาขั้น พื้นฐาน ปีการศึกษา 2547

- เอกสารของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้แก่ รายงานสรุปการติดตาม และประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาในวาระครบรอบ 4 ปี ของการประกาศใช้พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

- เอกสารของสำนักงานปฏิรูปการศึกษา ได้แก่ เขตพื้นที่การศึกษาสู่การปฏิบัติ การบริหารเขตพื้นที่การศึกษา: เพื่อคุณภาพการศึกษา รายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้ สำหรับการประกันคุณภาพการบริหารและการจัดการเขตพื้นที่การศึกษา หมายเหตุการศึกษาไทย

2.2 เอกสารที่ศึกษาสำหรับต่างประเทศ

ประเทศสหรัฐอเมริกา ศึกษาเอกสารของ U.S. Department of Education และมลรัฐ อื่นๆ ได้แก่ School District Organization Handbook, Maine Department of Education, California Department of Education, Nebraska Department of Education, New York State Education Department, U.S. Department of Education

ประเทศออสเตรเลีย ศึกษาเอกสารของ The Department of Education, Employment and Training

ประเทศอังกฤษ ศึกษาเอกสารของ Department for Children, Schools and Families

ประเทศญี่ปุ่น ศึกษาเอกสารของ Ministry of Education, Science, Sports and Culture

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยผู้วิจัย วิเคราะห์ ข้อมูลเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด รูปแบบ ในการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาและการดำเนินงานของเขต พื้นที่การศึกษาภายในประเทศไทยกับต่างประเทศ โดยมีประเด็นในการวิเคราะห์ ดังนี้

3.1. หลักการ ได้แก่ (1) ความเป็นเอกภาพ (2) การกระจายอำนาจ และ (3) การมีส่วนร่วมของประชาชน

3.2 แนวคิด ความต้องการให้ประชาชนทั่วประเทศได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

3.3 รูปแบบ ปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและการเมืองในการบริหารจัดการเขตการศึกษา

3.4 การดำเนินงาน การกระจายอำนาจทางการศึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่ (1) การบริหารวิชาการ (2) การบริหารงบประมาณ (3) การบริหารงานบุคคล (4) การบริหารงานทั่วไป

ขั้นตอนที่ 2 การนำเสนอยุทธศาสตร์ทางเลือกในการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาตามนโยบายกระจายอำนาจการศึกษา

ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการสนทนากลุ่ม (Focus – group Discussion) มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เป็นการศึกษาสภาพการดำเนินงานการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาตามนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษา

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประกอบด้วยผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา บุคลากรในเขตพื้นที่การศึกษา กรรมการเขตพื้นที่การศึกษา กรรมการติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู กรรมการสถานศึกษา และผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษา 178 เขต ซึ่งเดิมวันที่ 7 กรกฎาคม 2546 มีการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาในประเทศไทย 175 เขต และมีการเพิ่มเติมอีก 3 เขต ใน พ.ศ. 2550 รวมเป็น 178 เขต ดังนั้นเขตพื้นที่การศึกษาที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างมี 178 เขต

กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น 2 ขั้นตอน (Stratified two – stage sampling) โดยในขั้นแรก ผู้วิจัยนำข้อมูลโครงสร้างการบริหารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งแบ่งเป็น 178 เขตการศึกษา มาแบ่งตามเขตพื้นที่ของเขตตรวจราชการ กระทรวงศึกษาธิการจำนวน 20 เขต (กรุงเทพมหานคร 1 เขต ต่างจังหวัด 19 เขต) นำรายชื่อมาจับสลาก สุ่มเขตพื้นที่การศึกษาในแต่ละเขตตรวจราชการ เขตตรวจราชการละ 1 – 3 เขตการศึกษา ยกเว้นเขตตรวจราชการที่ 1 ที่มีจังหวัดในความรับผิดชอบถึง 8 จังหวัด โดยสุ่มตัวอย่าง 4 เขตการศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่าง 40 เขตการศึกษา คิดเป็น 1 ใน 4 ของเขตพื้นที่การศึกษาทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 3 ในหน้าถัดไป

ตารางที่ 3 เขตพื้นที่การศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเขตตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

เขตตรวจราชการ	เขตพื้นที่การศึกษา	จำนวน เขต พื้นที่ ทั้งหมด	เขตพื้นที่การศึกษา ที่ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง						
			1	2	3	4	5	6	7
กรุงเทพมหานคร	กรุงเทพมหานคร	3			/				
1	เชียงราย	4			/				
	เชียงใหม่	5					/		
	น่าน	2	/						
	พะเยา	2							
	แพร่	2							
	แม่ฮ่องสอน	2							
	ลำปาง	2		/					
	ลำพูน	2							
2	สุโขทัย	2		/					
	ตาก	2		/					
	อุตรดิตถ์	2							
	พิษณุโลก	3			/				
	เพชรบูรณ์	3							
3	กำแพงเพชร	2			/				
	นครสวรรค์	3	/						
	พิจิตร	2							
	อุทัยธานี	2							
4	นนทบุรี	2		/					
	ปทุมธานี	2							
	อ่างทอง	1	/						
	พระนครศรีอยุธยา	2							

ตารางที่ 3 (ต่อ) พื้นที่การศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเขตตรวจราชการ
กระทรวงศึกษาธิการ

เขตตรวจราชการ	เขตพื้นที่การศึกษา	จำนวน เขต พื้นที่ ทั้งหมด	เขตพื้นที่การศึกษา ที่ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง						
			1	2	3	4	5	6	7
5	สระบุรี	2		/					
	ลพบุรี	2							
	ชัยนาท	1							
	สิงห์บุรี	1	/						
6	กาญจนบุรี	3	/						
	ราชบุรี	2							
	นครปฐม	2							
	สุพรรณบุรี	3							
7	ประจวบคีรีขันธ์	2	/						
	เพชรบุรี	2							
	สมุทรสาคร	1							
	สมุทรสงคราม	1	/						
8	ฉะเชิงเทรา	2	/						
	นครนายก	1							
	ปราจีนบุรี	2							
	สมุทรปราการ	2							
9	สระแก้ว	2							
	ชลบุรี	3							
	ระยอง	2							
	จันทบุรี	2	/	/					
	ตราด	1							

ตารางที่ 3 (ต่อ) พื้นที่การศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเขตตรวจราชการ
กระทรวงศึกษาธิการ

เขตตรวจราชการ	เขตพื้นที่การศึกษา	จำนวน เขต พื้นที่ ทั้งหมด	เขตพื้นที่การศึกษา ที่ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง						
			1	2	3	4	5	6	7
10	เลย	3		/					
	หนองคาย	3							
	อุดรธานี	4	/						
	หนองบัวลำภู	4							
11	กาฬสินธุ์	3	/						
	นครพนม	2	/						
	มุกดาหาร	1	/						
	สกลนคร	3							
12	ขอนแก่น	5	/						
	มหาสารคาม	3							
	ร้อยเอ็ด	3	/						
13	ชัยภูมิ	3	/						
	บุรีรัมย์	4							
	สุรินทร์	3	/						
	นครราชสีมา	7					/		
14	อุบลราชธานี	5				/			
	อำนาจเจริญ	1	/						
	ยโสธร	2							
15	สุราษฎร์ธานี	3							
	ระนอง	1	/						
	ชุมพร	2							

ตารางที่ 3 (ต่อ) พื้นที่การศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเขตตรวจราชการ กระทรวงศึกษาธิการ

เขตตรวจราชการ	เขตพื้นที่การศึกษา	จำนวน เขต พื้นที่ ทั้งหมด	เขตพื้นที่การศึกษา ที่ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง							
			1	2	3	4	5	6	7	
16	ศรีสะเกษ	2	/							
	พัทลุง	2								
	นครศรีธรรมราช	4								
17	กระบี่	1	/							
	ภูเก็ต	1	/							
	พังงา	1								
18	ยะลา	3		/						
	ปัตตานี	3								
	นราธิวาส	3			/					
19	สงขลา	3	/		/					
	สตูล	1								

หลังจากนั้นผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย เพื่อสุ่มผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขตละ 2 คน คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาละ 2 คน บุคลากรประจำเขตพื้นที่การศึกษาละ 6 คน กรรมการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษาละ 2 คน ผู้บริหารโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาละ 6 คน ครูในเขตพื้นที่การศึกษาละ 8 คน คณะกรรมการสถานศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาละ 2 คน และผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษาละ 2 คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งหมด 1,200 คน ประกอบด้วย

- 1) ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 40 เขต จำนวนเขตละ 2 คน รวม 80 คน
- 2) คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา 40 เขต จำนวนเขตละ 2 คน รวม 80 คน
- 3) บุคลากรประจำเขตพื้นที่การศึกษา 40 เขต จำนวนเขตละ 6 คน รวม 240 คน
- 4) กรรมการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษา จำนวนเขตละ 2 คน รวม 80 คน
- 5) ผู้บริหารโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา 40 เขต จำนวนเขตละ 6 คน รวม 240 คน
- 6) ครูในเขตพื้นที่การศึกษา 40 เขต จำนวนเขตละ 8 คน รวม 320 คน

7) คณะกรรมการการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา 40 เขต จำนวนเขตละ 2 คน รวม 80 คน

8) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษา 40 เขต จำนวนเขตละ 2 คน รวม 80 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.2.1 การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวิจัย เช่น ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ภาระงานในหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ และแนวกติกรูปแบบของการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาของประเทศไทย สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย อังกฤษ และญี่ปุ่น แล้วสร้างเครื่องมือวิจัย จำนวน 1 ชุด แบบสอบถามเป็นคำถาม แบบตรวจคำตอบ (checklist) และคำถามปลายเปิดแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการณ์และความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษา

1.2.2 การตรวจสอบเครื่องมือ ผู้วิจัยนำเสนอแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมตรวจปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความตรง ความเหมาะสมของเนื้อหา และภาษาที่ใช้เพื่อปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่

- 1) ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสิ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2) นายปัญญา วงศ์กุหมัด ที่ปรึกษาคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการพัฒนาเครือข่ายและการมีส่วนร่วม
- 3) นายอนันต์ ระวังทุกข์ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สำหรับการทดสอบเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบ (Try out) กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) และสถานศึกษาในเขตพื้นที่ดังกล่าวซึ่งมิได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ทดสอบแบบสอบถาม ได้แก่ สพท. เขต 1 จำนวน 1 เขต คือ สพท. ระยอง เขต 1 และ สพท.เขต 2 จำนวน 1 เขต คือ สพท. ราชบุรี เขต 2 โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามใน สพท. เขต 1 จำนวน 30 คน สพท. เขต 2 จำนวน 30 คน แบ่งเป็นผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา 2 คน บุคลากรในเขตพื้นที่การศึกษา 10 คน กรรมการเขตพื้นที่การศึกษา 2 คน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 4 คน และครู 10 คน หลังจากทดลองใช้หลังนำมาพิจารณาข้อคำถาม หาข้อคำถามที่ผู้ตอบ ตอบไม่ได้หรือมีปัญหาในการตอบ มาปรับปรุงแก้ไข

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามดำเนินการ ดังนี้

- 1) ประสานงานขอความร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อติดต่อประสานงานเรื่องของเอกสารในการติดต่อกับเขตพื้นที่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- 2) นำจดหมายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพร้อมแบบสอบถาม และซองเปล่าติดสแตมป์ มอบให้ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการประชุมผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประจำเดือนมีนาคม ในวันที่ 10 มีนาคม 2551 โดยขอความอนุเคราะห์ให้เขตพื้นที่การศึกษาประสานงานกับสถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการตอบแบบสอบถาม และนำส่งคืนทางไปรษณีย์ ภายในวันที่ 18 มีนาคม 2551 และได้รับแบบสอบถามคืนครบทุกเขตพื้นที่การศึกษา เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2551

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS of Windows (Statistical Package for the Social Sciences) โดย

- 4.1 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่เป็นชนิดตรวจสอบ (checklist) ใช้ค่าสถิติร้อยละ
- 4.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์ความถี่ร้อยละ และฐานนิยม (Mode)

1.2.5 สถิติในการวิจัย

- 1) การคำนวณค่าร้อยละ ใช้สูตร (Anastasi, 1961)

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบทั้งหมด}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

- 2) การคำนวณค่าเฉลี่ยเลขคณิตใช้สูตร (Anastais, 1961)

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{n}$$

เมื่อ \bar{X} แทนค่าเฉลี่ยเลขคณิต
 n แทนจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด
 f แทนจำนวนความถี่ของคะแนน
 x แทนน้ำหนักของคะแนน แสดงระดับความคิดเห็น (5,4,3,2,1)
 $\sum fx$ แทนผลรวมของคะแนนแต่ละระดับคูณความถี่และนำค่าเฉลี่ยเลขคณิตมาแปลความหมาย (Bets, 1970)

2. การสนทนากลุ่ม

มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอยุทธศาสตร์ทางเลือกในการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาตามนโยบายการกระจายอำนาจการศึกษา มี 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 วันที่ 10 เมษายน 2551 และครั้งที่ 2 ในวันที่ 7 พฤษภาคม 2551

การสนทนากลุ่มครั้งที่ 1

2.1 ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งเขตพื้นที่การศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีหน้าที่วางนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหารการศึกษาและสถานศึกษา และหัวหน้ากลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการติดตามและประเมินผล การดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษา เกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดสำหรับเลือกผู้ร่วมสนทนากลุ่มมีดังนี้

2.2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดตั้งเขตพื้นที่การศึกษาจำนวน 2 คน

- 1) มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางการศึกษา
- 2) มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหาร จัดการ

เขตพื้นที่การศึกษา

3) เคยดำรงตำแหน่งอธิบดีหรือเทียบเท่า

2.2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวางแผนการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 คน

- 1) มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางการศึกษา
- 2) มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการวางแผนนโยบายการจัดการ สำนักงานเขต

เขตพื้นที่การศึกษาและ/หรือสถานศึกษา

2.2.3 ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 3 คน

- 1) มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางการศึกษา
- 2) มีประสบการณ์หรือกำลังดำรงตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับการ

บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและ/หรือสถานศึกษา

2.2.4 หัวหน้ากลุ่มงาน หรือเจ้าหน้าที่ ที่มีหน้าที่ติดตามประเมินผล การดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 2 คน

- 1) มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางการศึกษา
- 2) มีประสบการณ์ในการติดตามประเมินผลการดำเนินการของเขตพื้นที่

การศึกษา

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 คน ประกอบด้วย

1. นายปัญญา วงศ์ภูมัต	ที่ปรึกษา สพฐ.
2. นายนคร ตั้งกะภิกพ	ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญพิเศษ (คส. 5)
3. ดร.ปัญญา แก้วกีร	ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ สพฐ.
4. นายอนันต์ ระวังทุกข์	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
5. นายปราโมทย์ แก้วสุข	ผู้เชี่ยวชาญ สพฐ. ด้านการบริหารจัดการศึกษา
6. นายจางค์ อาศิริวัฒน์	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์เขต 1
7. นางสาวปัทมรัตน์ เต็มพิทักษ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนนนทรีวิทยา
8. นายณรงค์ เพชรล้ำ	หัวหน้ากลุ่มพัฒนานโยบาย สำนักนโยบายและแผน
9. นางพรทิพย์ ฅฉางกูร	หัวหน้ากลุ่มงานเลขานุการสำนักอำนวยการ สพฐ.

2.2 ประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยนำผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 2 ส่วนที่ 1 คือสภาพและปัญหาการดำเนินงานทางการศึกษา ของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา มาเป็นกรอบในการสนทนา โดยขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่านคือ ที่ปรึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นายปัญญา วงศ์ภูมัต และผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ นายอนันต์ ระวังทุกข์

โดยประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่ม ได้แก่

- 1) เขตพื้นที่การศึกษามีความเหมาะสมหรือไม่
- 2) รูปแบบที่เหมาะสมสำหรับแบ่งเขตพื้นที่การศึกษา

การสนทนากลุ่มครั้งที่ 2

ผู้วิจัยจัดการสนทนากลุ่มครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2551 มีผู้เข้าร่วมสนทนาทั้งสิ้น 8 คน รวมผู้วิจัยประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิเดิมในครั้งที่ 1 จำนวน 3 คน คือ นายอนันต์ ระวังทุกข์ ดร.ปัญญา แก้วกีร นางพรทิพย์ ฅฉางกูร ผู้ทรงคุณวุฒิท่านใหม่ 4 คน คือ นายสุรเมธ ตะวันธรงค์ ผู้อำนวยการโรงเรียนอิสลามวิทยาลัยแห่งประเทศไทย นายจำลอง เอกกฐิน รองผู้อำนวยการสำนักติดตามและประเมินผล ผู้แทนของสำนักติดตามและประเมินผล ดร.นริศร์ ปราบรมย์ และผู้แทนจากสำนักการคลังและสินทรัพย์ นายณรงค์ พิริยะกิตติกาน

ในการสนทนากลุ่มครั้งนี้ได้นำผลของตอนที่ 1 มาเปรียบเทียบการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาในต่างประเทศ และผลของตอนที่ 2 ส่วนที่ 1 สภาพและปัญหาการดำเนินงานของเขต

พื้นที่การศึกษา มาเป็นกรอบในการสนทนา โดยมีประเด็นคำถามภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่
ปรึกษาร่วม คือ ดร. อมรวิรัช นาคทรพรพ

ประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่ม ได้แก่

1) การแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาปัจจุบันเหมาะสมหรือไม่ เมื่อพิจารณาตามหลัก
เอกภาพ การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วม

2) เกณฑ์วัฒนธรรม ในการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษา และรูปแบบที่เหมาะสมใน
การแบ่งเขตพื้นที่การศึกษา

3) การดำเนินงานการกระจายอำนาจการศึกษาของประเทศไทย ใน 4 ด้าน คือ
วิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป